

Utskrift av tingprotokollen fra en ekstra rett satt 13 Des 1770¹.

Romsdal sorenskriveri, 1A 15, 1765-1775, sidene [224a - 225b](#)

Anno 1770 den 13de Decbr. blev en Extra Ret Sat i overværelse af de 8te Eedsvorne Laugrettismænd Giert Andersen, Daniel Ravaldsen Boe, Ole Olsen Nettet, Anders Olsen Talberg, Jens Erichsen, Peder Hansen, Jon Pedersen Boe, og Jon Iversen (paa?) Huchert Gallias² Skibet Frue Margrethe kaldet, for der after Capitain Henrich Fietz tillige med hans andtagne Commissionarier Sr Hans Wabech Paust forlanginde at tage Forretning over den tildragelse som i Søen med skibet er tilgaaet i det at han har mistet sin Mast og Reer³ med videre. Capitainen forklarede at skibet var hieme hørende i Barth ved Straalsund i Svendske Pommeren, taget sin bedning udi St: Ubes⁴ for Lars Corrie i Gottenborg. Skibets Reder er Claus Fietz, hvor efter han framlagde sin Jurnal, hvor af blir Extraheret med Capitainens dennes givede forklaring at hand sidst afvigte 26de Octbr: gick Sail fra St: Ubes, og siden med omvexlende væir og Vinde befand sig den 17de Novbr 1770 udi god og Sæilbar tilstand imellem Doveren og Callais, siden med Stormen og i blant med Sæilbar væir befant sig den 24de d: paa 56 gr: 40 m: vædrebredde(?) ungefærlig⁵, da en Svær Storm begynte at Reise sig af O:N:O: med meget Svær Søgang, Saa æj mere Seil kunde føres end en stormfoche, hvor ved Skibet blev liggende for til den 25de om morgenen da ved en Svær Størtning fra vel baaden som sluppen blev slagen af sit Stæd hvor den Stoed, hvor hved den foreste part udaf Skibets Ruf⁶ blev sønder knuset da bolter og alt hvor Lad baaden og sluppen var fast surret, blev sønderbrechet, figh dog med megen Møye saavit mueligt var baaden saa vel som sluppen med gods Sorringer forseeet. Stormen Continuerede bestandig fra O:N:O: til O:S:O: med trygt veir og hagel byer, da man den 26de med samme overhendige veir maatte for medelst svær slingring og arbeide faa Skibets Storm gaffel Sæil tilsat for desto bedre at holde Skibet i tvang, for dette seil allene blev skibet liggende til den 27de om formiddagen kl: 11 slet, da en svær Styrtning Løsslog bord og sluppe fra sine forhen staaende Sorringer, hvor over man blev nødsaget til at Lægge Sorringerne for der ved at precavere⁷ Skibets Reglinger ved da svære overhalinger, Skibet tog, for at faa baad og sluppe fra sig, at Skibet ey desformedels⁸ skulle blive Rampuneret, da det stedse laa under vandet i lee som ællers mattet være at befrygte staaet fare for at synche. Same Stormende væir Continuerede til kl: 1 slet same dags eftermiddag, da Søe og veir tog mer og mere til saa at man begynte strachs at pompe. Skibets siste, Skibets formast, Stod i overdæch blev ved svære overhalinger og styrtninger same tid knuset, hvor ved meget Søe kom ned i Rummet saa at man iche kunde faa skibet mer lens. Capitainen maatte da ved Raadførsel af sin Styrmand og folch see sig nødsaget, for at Precavere Skib ladning og liv, at Gripe til det yderste middel at kappe sin Stormast fra sig kl: 2 slet om eftermiddagen, da same med sin fulde ?lage, saaledes gich bort med seil etc. Strax der efter, da man med Seil og Presenninger havde forsæet Skibet oven til at forekommen, saa meget muelig, at ej alt for megen Søe skulle trenge sig udi Rummet, hvorved Ladningen kunde forgot som vantbederves eller bortsmeltes, som allerede en Stor del disverre var giort begynte mand idelig at pompe den paafølgende 29de om formiddagen da man gud være lov figh skibet lens, i midlertid blev med same Stormende Veir, en Stormklyver paa Mesans⁹ Masten biesat, hvor ved Skibet udi denne tid drev for. Mand befant omsider at al den Lechage og noget Vand som befantes udi Skibet var kommet formedelst den Skade Skibet figh paa dechet saavel som Reglingen tilligemed bolter etc: havde taget, hvor ved Søen havde trenget Sig ovenfra og ned i Skibet, som siden ved pompningen befantes at den meste del af vand som blev pompet var som lage, af den betydelige deel af Saltladningen som var bortsmeltzet. I alle disse bedrøvelige omstendigheder, den 30te i samme maaned Bedaret¹⁰ veiret omsidder ved middag, da man til den Stump som blev staaende igien af Stor masten paa dechet, figh Skibets bramsteng tilforret, for derved at kunde faa bisat Bramsæilet for at hielpe Skibet saa meget muelig paa beste maade at Styre, da vinden i midlertid løb Sydl: med Storm Regn og tycht veir etc: udi denne Citation drev man til den 1te Decbr: om formiddagen kl: 9, da man figh Norge udi Sigtes, og efter gisning forment at være paa høyden af Schudenes ved Bergens leed hen Seilede saa vit mueligt var for at faa Landet, men formedelst

Nattens paa komme maatte ligge væst over. Vinden gich til S:S:W: og begynte med en Storm af denne kant som tog imeere og mer til, da man næstfølgende dag af de svære Styrtinger og Skibets arbeide, befant om æftermidagen den 2de Decbr: at Roret oven vans var synderknuset, der blev da strax foranstaltet de fornødne Sorringer og kiling med videre, hvor ved paa bæste maade forsaas kunde, at Skibet dog nogen leds kunde vorde Regieret. Endelig den 3de D: om formidagen løb videre til S:S:O: og Lantlig Veirlig dog med tych Luft, blev dog liggende væst over til den 4de om morgenen, da man fich Skibet under vinden og Ost over for at indsæile Landet i haab om at bierge Skib, gods og Liv ved videre endnu med denne dags Ende kunde man iche indhente Landet men maatte atter til natten faa Skibet Væst over da man formedelst det tyche veir iche kunde have nogen Landkienning. Vinden Continuerede af S:S:O: den hele nat til om Morgenen kl: 4 som var den 5te da man Resolverede at legge til Landet igien som skede til om Eftermidagen da Veiret bedraret og gich til N:O: med klarveir, fich da Landet vel at see mod Solens undergang og befant Skibet at være ungefærlig paa høyden med Stems Hæsten 6 mile Væst derfor Lagde saa S:S:O: til Landet den gandske nat til næste dag, som var den 6te om Eftermiddag kl: 3 fich en baad om bord fra Wigene kaldet, hvor udi var 1 Lods med 4de andre mænd. Væiret Continuerede med N:O: og klar veirlig hvilchet foranledige det ham at accordere med de om bord komne folch at blive ved Skibet for at faa det bierget og indbragt til første havn, som med stor besværlighed skeede, dog ved Continuation af veiret og tillige hielp af baaden, som ved stor hasard imellem blinde klipper og skier tillige med hielp af de Sæil som kunde til veir bringes. Omsider kl:8te om aftenen naade lychelig havnen Ertzholmen¹¹ kaldet hvor det anchret paa 4 favner Vand og blev betøyet saaledes som det nu befundet er, vinden N:Ostl. og klart veir. Denne hans opgivende begierede Capitainen at hans folch maate bekrefte, hvortil han framstillede Styrmanden Peder Larsen, Tømermand Ole Winstrøm, Mattross Anders Andersen, Tosten Larsen og Jan Lundstrøm for hvem denne forklaring blev forelæst fra først til sidst, den de med Eed og oprachte fingre efter Lovens maade udi et og alt bekreftede at være Rigtig. Ved denne forretning fant Capitainens Comissionair Sr Paust foruden at lade forretningen tilføre om skibet udi denne havne kunde blive liggende forsvarlig at indsette master med videre til Skibets i standsettelse etc: da han forlangede Capitainen saa vel som Lodsens og Lavrettes tilsvær om samme var giørlig? Hvortil saavel Lavrettet som Lodsens Forklarede: at det var plat umulighed at Skibet kunde ligge udi denne udhavn Til Reparation, saavel formedels svær Søe, Vanskeligheder for Transporten og arbeide etc: men Skibet maatte uomgiengelig ved hielp af folch og baader blive Transporteret til Molde som det bæste og Sichreste Stæd hvor same kunde i standsettes, saa vel til Redernes som befragternes bæste, hvormed saavel Capitainen som Commesionairen fant billigt og der fore Resolverede ved første føyelig Vind paa bæste og Sichreste maade Skibet ind Transporteret til Molde, som fra denne havn er 3 ¼ mil og som ej mere ved denne forretning var at Erindre, blev den sluttet.-

¹ Sted er ikke angitt, men basert på persongalleriet kan det muligens ha vært i Bud (kun gjetning).

² Hukergaleas: Nordtysk-polsk galeastype for bulklast var utbredt langs Østersjøkysten, men spesielt i tyske Pommern. Den var en krysning av skroget fra hukkerten og riggingen fra galeasen. Hukergaleassen kunne ha et mannskap på 8 i et fartøy på opptil 22.8 m lengde, 6.8 m bredde og dypgang på 3,63 m. (Fritt etter Wikipedia)

³ Reer = trolig rær, fl. av rå: Bom opphengt på tvers på mast, og som bærer råseilet.

⁴ St. Ubes = Setubal, havneby like sør for Lisboa i Portugal. Salt utvunnet fra området rundt elva Sado ble eksportert hovedsaklig til Skandinavia. (Amerikansk ensyklopedi)

⁵ Ungefærlig = om lag, ca.

⁶ Ruff = Felles beboelsesrom for mannskapet, oftest foran stormasten.

⁷ Precavere = forhindre, sikre mot

⁸ Formedels(t) = på grunn av, desformedels(t) = på grunn av dette, derfor. (Ordbog over det danske Sprog – ODS)

⁹ Mesanmast = akterste mast

¹⁰ Bedare = stilne (om vejret), blive tydeligere ell. klarere, besinde sig. (ODS)

¹¹ Ersholmen i Bud, M&R